

Graafmachines blijven Berkheide omploegen

door A.H.P.M. Salman

Het ziet ernaar uit dat Berkheide komende najaar en winter opnieuw het toneel zal zijn van werkzaamheden ten behoeve van de uitbreiding van de waterwinning door middel van oppervlakte-infiltratie. Slechts weinigen zullen begrijpen hoe dit mogelijk is, nog geen twee jaar na het vaststellen van het Lange Termijn-beleid voor de Drinkwatervoorziening door Provinciale Staten van Zuid-Holland. De Staten besloten hierbij tot een vermindering van de oppervlakteinfiltratie met tenminste 15%.

Voor velen liggen de werkzaamheden door de Leidsche Duinwater Maatschappij aan de winningen 6 en 7 nog vers in het geheugen. Grote oppervlakten duin zijn hierbij vergraven en tal van kwelplassen zijn drooggevallen. De twee volgende pagina's geven een onverbloemd beeld van de gevolgen van de aanleg van winning 6 in het voorjaar van 1987. Het duin is hier onherkenbaar veranderd en niemand minder dan de (helaas onlangs overleden) Katwijkse wethouder J. Bergman toonde zich na de werkzaamheden zeer onaangenaam getroffen: "Ik ben mij rotgeschrokken van de puinhoop die de L.D.M. in de duinen heeft gemaakt" waren zijn woorden na het aanschouwen van de werkzaamheden.

De L.D.M. was nog niet klaar met de aanleg van winning 6 of er kwamen weer nieuwe plannen. Er zou een groot watertekort dreigen en capaciteitsuitbreidingen van 3 miljoen m³ vóór maart 1988 en nog eens 4 miljoen m³ vóór maart 1989 zouden dringend noodzakelijk zijn. De L.D.M. zou sinds het verbod op "slootwater bijmengen" (dat na jarenlang te hebben plaatsgevonden pas in het voorjaar van 1986 werd ontdekt door de Inspectie Volksgezondheid van Zuid-Holland, zie ook DUIN 1987 nr. 1/2) de helft van haar produktiekapaciteit hebben verloren. Verder heeft de L.D.M. een prognose van het waterverbruik gemaakt, die maar liefst 25% hoger ligt dan de tot nog toe geleverde maximale hoeveelheid. De door de L.D.M. voorgestelde uitbreidingen zouden moeten worden uitgevoerd in het zuiden van Berkheide, ten oosten van het belangrijkste

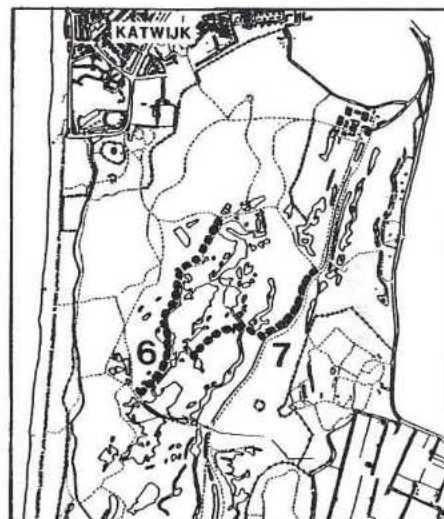
kwelplassengebied, de Boerendel. Juist in dit deel zouden volgens onderzoek de kansen voor regeneratie, waarbij de van oorsprong aanwezige vochtige duinvalleien zouden kunnen terugkeren, het grootst zijn.

Deze plannen deden sterk herinneren aan het midden van de zeventiger jaren. De toenmalige plannen van dezelfde L.D.M. voor uitbreiding en intensivering van de oppervlakte-infiltratie vormden de direkte aanleiding voor de oprichting van de werkgroep Waterwinning, de voorloper van de Stichting Duinbehoud. Die plannen zijn destijds, mede door acties van deze werkgroep, niet doorgeslagen waarmee een periode werd ingeluid waarin het belang van de duinen als waardevol natuurgebied een steeds grotere rol ging spelen in het beheer en beleid. Deze ontwikkeling leek echter voor Berkheide gefrustreerd te worden door het jarenlange wanbeleid van de L.D.M., waarvan de gevolgen geheel dreigden te worden afgewenteld op natuur en milieu.

Getergd door het moeten gedogen van de aanleg van kanaal 6 en door de uitermate bedreigende nieuwe uitbreidingsplannen heeft de Stichting Duinbehoud onmiddellijk actie ondernomen om verdere aantasting van natuur en milieu in Berkheide te voorkomen. Als eerste stap heeft de stichting de noodzaak van de werkzaamheden aangevochten: de prognose is te hoog gesteld, de bestaande capaciteit is te laag ingeschat en bovendien zijn minder schadelijke alternatieven niet bestudeerd. Tot deze alternatieven behoren o.a. de renovatie van de sinds lange tijd nauwelijks meer funktionerende winningen

1 en 2 en voorzuivering, waardoor de uitbreidingen, die nu worden gepleegd, in feite weer overbodig worden. Duinbehoud werd in haar verzet tegen de nieuwe werken in het regeneratiegebied gesteund door 6 andere organisaties, waaronder Natuurmonumenten, Vogelbescherming en de Stichting Natuur en Milieu. Na talloze besprekingen en veldbezoeken heeft de provincie Zuid-Holland uiteindelijk besloten slechts ongeveer eenderde van de uitbreiding toe te staan waardoor de schade zeer beperkt zal worden. De Stichting Duinbehoud heeft echter wel bezwaarschriften ingediend om te bereiken dat, door betere tracékeuze en technieken, de schade nog verder kan worden beperkt.

Hoewel de besluitvorming rond de plannen nog verre van afgerond is, ziet de toekomst er nu weer wat zonniger uit. De provincie heeft besloten om de L.D.M. geen verdere uitbreidingen meer toe te staan en om vergunningen af te geven voor diepinfiltratieprojecten bij Waalsdorp en Katwijk. Er zal daardoor ruimte ontstaan voor natuurherstel in zuidelijk Berkheide. Het Ministerie van Landbouw en Visserij heeft zich de afgelopen maanden ook sterk gemaakt voor deze zaak. Zal er dan in 1988 eindelijk een einde van de ellende in Berkheide in zicht komen?

Kwelplas in Berkheide in februari 1987, voor de aanvang van de werkzaamheden (foto E. Hüge).

Dezelfde plek in mei 1987, na voltooiing van de werkzaamheden (foto E. Hüge).

Voetpad langs een kwelplas in februari 1987, voor aanvang van de werkzaamheden (foto E. Hüge).

Dezelfde plek in mei 1987 na voltooiing van de werkzaamheden (foto E. Hüge).